

Evropska komisija

www.europa.eu.int/comm/index_de.htm

„Delatnost članova Komisije se odvija potpuno nezavisno i ima za cilj opšte dobro svih zajednica u okviru Evropske unije. Prilikom vršenja svojih dužnosti članovi Komisije ne smeju da zatraže, niti da primaju uputstva od vlada pojedinih zemalja niti od drugih institucija.“

(Član 213 (biv.-Član 157) EG-Ugovora)

Evropska komisija (EK) predstavlja izvršnu vlast unutar Evropske unije. EK je obavezna da deluje u cilju opšteg dobra celokupne Unije i odgovorna je samo Evropskom parlamentu, koji joj može izglasati nepoverenje, što povlači za sobom ostavku celokupne Komisije.

Evropska komisija ima u načelu 4 zadataka:

1. Daje Parlamentu i Savjetu prijedloge o novim propisima.
2. Provodi politiku EU-a i upravlja budžetom.
3. Brine se (zajedno sa Sudom) o poštivanju evropskog prava.
4. Zastupa Evropsku uniju na međunarodnom nivou, npr. u pregovorima o sporazumu između EU-a i drugih zemalja.

Komisija ima, zbog svog inicijativnog prava, posebnu i ključnu ulogu unutar institucija Evropske unije. Pre početka zajedničke akcije ili smera političkog delovanja Unije, EK podnosi inicijativu, ako je to neophodno za interese Evropske unije.

U slučaju da Evropski savet zahteva da se Unija angažuje na određenom političkom polju, obavezan je da zatraži od Komisije izradu odgovarajućeg predloga.

Po pravilu, u oblasti zajedničke spoljne i bezbednosne politike i u oblasti saradnje u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova, inicijativu preduzimaju Evropski savet (šefovi država i vlada i predsednik EK) i Savet EU (ministri spoljnih poslova ili resorni ministri država članica i predsednik EK), uz učešće Komisije koja može i sama podnositi predloge u pomenutim domenima. Zajedno sa Savetom, Komisija je dužna da preduzima koherentne mere u okviru spoljne, sigurnosne, privredne i razvojne politike EU. Komisija i Savet sarađuju po pitanju postizanja ovih ciljeva i obezbeđuju sprovođenje odgovarajućeg političkog delovanja, u okviru svojih nadležnosti.

Komisija predstavlja centar koordinacije u procesu donošenja različitih odluka. Krajnja odluka po pitanju da li će neki predlog Komisije biti uvažen ili ne, nalazi se često u nadležnosti Saveta Unije. Komisija ima ulogu posrednika u procesu usaglašavanja različitih stanovišta unutar Saveta, kao i između Saveta EU i Parlamenta. Centralna uloga Komisije se ogleda u činjenici da Savet EU njene predloge – ako je to ugovorom predviđeno – može prihvatiti kvalifikovanom većinom, ali ih samo jednoglasno može odbiti.

Izvod iz preambule Ugovora o Evropskoj uniji:

(...) REŠENI da obeleže novu etapu u procesu evropske integracije koja je započela stvaranjem Evropske zajednice, PODSEĆAJUĆI na istorijski značaj okončanja podele evropskog kontinenta i na potrebu da se uspostave čvrste osnove za izgradnju buduće Evrope, POTVRĐUJUĆI svoju privrženost načelima slobode, demokratije i poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i pravne države, (...)

U ŽELJI DA ojačaju demokratski karakter i uspešnost delovanja institucija, kako bi im se omogućilo da, u jedinstvenom institucionalnom okviru, ispunjavaju zadatke koji su im povereni, (...)

REŠENI da nastave proces stvaranja sve čvršćeg jedinstva među narodima Evrope, u kojoj se odluke donose na nivou što je moguće bližem građanima, u skladu sa načelom subsidijarnosti,

IMAJUĆI U VIDU dalje mere koje je potrebno preduzeti radi napretka evropske integracije,

ODLUČILI SU da osnuju Evropsku uniju; (...)

Pretpostavimo, primjerice, da Komisija vidi potrebu za evropskim pravnim propisima protiv onečišćenja rijeka u Evropi. Generalna direkcija Okoliš sarađuje u okviru obimnih konsultacija s evropskim preduzećima i poljoprivrednicima, s ministrima okoliša u zemljama članicama, te organizacijama za zaštitu okoliša. Nacrt se potom raspravlja s drugim tijelima Komisije, te ga provjerava Pravna služba i generalni sekretar.

Čim postoji gotov prijedlog, bit će stavljen na dnevni red sljedećeg zasjedanja Komisije. Ukoliko ga podrži najmanje 14 članova Komisije od njih 27, znači da ga je Komisija prihvatila i da uživa neograničenu podršku cijelog Kolegija. Slučaj se prosljeđuje Savjetu i Evropskom parlamentu na davanje mišljenja.

Evropska komisija može dobiti nalog da radi na provođenju pregovora. Tako, naprimjer, Komisija u ime Unije može sklapati ugovore o trgovini i voditi pregovore o sporazumima o trgovini.

U nekim specijalnim političkim oblastima, kao naprimjer agrarnoj politici i politici konkurencije Komisija dobiva izvršiteljske zadatke. Tako je ona odgovorna za provođenje pravila, odn. politike Unije.

Komisija provjerava poštuje li se dogovorena pravna norma Unije i primjenjuje li se ispravno. Zbog toga se naziva i „zaštitnicom ugovora“. Ukoliko postoji sumnja da zemlje članice krše pravne norme Unije, Komisija može podignuti tužbu pred Evropskim sudom.

Komisija raspolaže različitim instrumentima za dostizanje svojih ciljeva. Ona, između ostalog, predlaže strateške dokumente, daje preporuke i saopćenja Savjetu, zaključuje međunarodne sporazume i koordinira humanitarnu pomoć.

Trenutno se Evropska komisija sastoji od predsjednika Komisije i dodatnih 26 komesara. Svaki komesar zastupa specijalne političke oblasti. Odluke se donose zajednički apsolutnom većinom. Komisija svoju odluku daje na odobrenje pred Evropski parlament. Njen mandat iznosi pet godina.

Komisija s 27 članova ne može raditi bez trzavica. Ovaj broj jednoglasno je usvojio Savjet. Nakon pristupanja 27. države članice broj članova Komisije će se od narednog mandata smanjiti (tj. od novembra 2009. g.). Konačna veličina Komisija mora biti izglasana od strane Savjeta. Komesari se imenuju prema rotirajućem sistemu, pri čemu treba paziti na to da se u popunjavanju Komisije reflektira demografski i geografski spektar sveukupnosti zemalja članica.

U političkim oblastima proširenja EU-a Komisija igra posve značajnu ulogu. Komesar za proširenje nadležan je u praksi za proces pripreme i pregovore o pristupanju, te je odgovoran za sve bilateralne odnose sa zemljama koje su podnijele zahtjev za pristupanje. U interesu cijele Unije zalaže se za to da proširenje uspije. Stoga mu se preporučuje da njeguje dobre odnose, kako s predstavnicima zemalja pristupnica, tako i s evropskim institucijama. S jednim kako bi podržao proces integracije u Uniju; s drugima kako bi unio rješenja koji potiču integraciju, te ih dobro promovirao.

Da biste postigli ovaj cilj, stoje Vam, kao komesaru i članu Komisije, nekoliko instrumenata na raspolaganju (prema vlastitoj procjeni):

- Vi ste, odn. bit ćete poznavalac napretka i problema u zemljama kandidatima za pristupanje.
- Stručnjak ste u neformalnim pregovorima s ministrima i parlamentarcima.
- Pokušavate utjecati na predstavnike medija.
- Da biste dobili podršku stanovništva, pokrećete veliku medijsku kampanju.
- Nudite uključenim partnerima za pregovore konstruktivnu saradnju.
- Dajete Savjetu i Parlamentu svoje prijedloge koji, uprkos različitim interesima u pojedinim zemljama ili frakcijama, mogu naići na odobravanje.

Podsjećanja radi: Koju ulogu ima Evropska komisija u procesu proširenja?

Član 49 (nekadašnji Član O) (Prijem novih članica)

„Svaka evropska zemlja [...] može podnijeti zahtjev da postane članicom Unije. Ona svoj zahtjev upućuje Savjetu; Savjet jednoglasno donosi odluku nakon saslušanja Komisije i nakon usvajanja Evropskog parlamenta, koji donosi odluke apsolutnom većinom svojih članova (o.a.: minimalno 50% + 1 parlamenatarac)“.

Vaši zadaci kao predsjednik/ca Komisije ili komesar/ka za proširenje (za vrijeme simulacije):

1. Vi, kao predsjednik/ca, otvarate simulaciju pripremljenim govorom.
2. Na osnovu profila svoje uloge, govora za otvorenje i informacija koje imate o kandidatima za pristupanje razrađujete svoju poziciju.
3. Dogovarate i donosite pravila rada (tok sjednice, vođenje protokola itd.).
4. Od predsjednika/ce Savjeta Evropske Unije dobivate zahtjev za prijem zemalja voljnih za pristupanje.
5. Od Savjeta Evropske unije dobivate zadatak da pripremite svoje stajalište.
6. Vodite lični informativni razgovor sa zemljama voljnim za pristupanje.
7. Pripremate stajalište o zahtjevima zemalja voljnih za pristupanje: opis političke i ekonomske situacije ovih zemalja, ukazivanje na probleme za vrijeme pregovora o pristupanju, preporuke o početku pregovora, izrada i provođenje upitnika među kandidatima (fakultativno) (upitnik o gorenavedenim temama).
8. Predstavljate stajalište Savjetu Evropske unije.
9. Savjet Evropske unije daje Vam nalog da provodite pregovore.
10. Formulirate sporazum o pristupanju.
11. Pozivate na završnu konferenciju.
12. Pripremate završni govor predsjednika/ce.

Važno: Komisija je posrednik između Savjeta i Parlamenta; ona mora neprestano informirati Parlament o napretku pregovora.

U stvarnosti se zaključeni sporazumi preko ustavnih tijela svake zemlje članice dostavljaju svim zemljama EU-a (odn. ministrima) na ratifikaciju. Ovaj korak se izostavlja u simulaciji.

Govor predsjednika/ce Evropske komisije

Brisel,

Evropska komisija

„Poštovane ministrice i ministri, poštovani zastupnici, poštovane Dame i gospodo,

radujem se što Vas danas, u ovom svečanom trenutku, mogu pozdraviti ovdje, u Briselu. S visokim očekivanjima pristupamo konferenciji i predstojećim pregovorima.

2004. g. je 10 srednjoevropskih i istočnoevropskih država uspješno pristupilo Evropskoj uniji. 2007. g. uslijedio je pristup Bugarske i Rumunije. Predstoje nam trenutno daljnji razgovori sa sedam zemalja zapadnog Balkana i s Turskom.

Sada je na Vama, moje Dame i gospodo, da okončate ovo zbližavanje, kojem smo se tako približili. S vremenom postajemo sve svjesniji toga da je mora doći do proširenja. Vaš je zadatak da odlučite kada će se Evropskoj kuci priključiti koliko novih stanova. Izvjesno je da će se to dogoditi u etapama, te da će neke zemlje pristupiti Uniji prije nego neke druge.

Prije gotovo 60 godina postojala je vizija osnivača da izgrade Evropsku zajednicu mira, stabilnosti i blagostanja. Tako je ovaj evropski idela za nas, građanke i građane, od velike važnosti – danas kao što je nekad bio. To znači da se ne možemo odmarati na osnovu onoga što smo već postigli. Uzasavajući sukobi posljednjih su godina donijeli sa sobom rat, protjerivanje i neprocjenjive patnje ljudi u bivšoj Jugoslaviji. Mi, kao zemlje Evropske unije, želimo ova strašna iskustva zajednički prebroditi i spojiti se sa zemljama Balkana i Turskom u jednu sve užu demokratsku zajednicu vrijednosti.

Smatram da ne trebamo svojim susjedima uskratiti šansu da budu dio evropskog projekta. Još uvijek u Evropi nije posve sigurno, postoje ekonomski problemi i siromaštvo. Ne smijemo zatvoriti oči ni pred rastućim nacionalizmom i manjkavom poštivanju prava nacionalnih manjima. U umreženom svijetu u doba globalizacije ne možemo riješiti probleme tako što čistimo samo pred svojim vratima. Oni zahtijevaju saradnju – pa i evropsku saradnju!

Stojimo još uvijek pred zadatkom da ujedinito Evropsku kuću i da je nadogradimo, a ovaj zadatak je sad u Vašim rukama! Vi odlučujete o tome koje će zemlje i u kojem trenutku moći pristupiti Evropskoj uniji!

Proširenjem u pravcu jugoistoka Evropska unija postaje bogatijom i raznovrsnijom u pogledu kulturalnih i regionalnih identiteta. Ovaj historijski proces proširenja nudi jedinstvenu šansu za stvaranje „nove arhitekture“ za Sveukupnu Evropu, u kojoj mir i sigurnost vodi ka partnerstvu kultura, a „sukobu kultura“ izražava odlučno protivljenje.

Trenutno svi mi osjetimo otpor. Postalo je teže. Posvuda su skeptičari postali glasniji koji govore protiv Evrope i protiv proširenja, zasnovano na neznanju, strahovima i predrasudama. Rizici i problemi ne smiju se prešutjeti, nego se trebaju tematizirati i rješavati. Ali, mi ostajemo pri svome: Najveći rizik za budućnost Evrope u miru i sigurnosti bio bi kada bismo propustili historijsku šansu za daljnjim ujedinjenjem svoga kontinenta, samo zato što nas je napustila hrabrost na posljednjim metrima puta.

Stoga Vas molim za konstruktivnu saradnju s Komisijom i apeliram na obje strane, na Evropsku uniju i na zemlje voljne za priključenje, da vrijeme pred sobom iskoristimo što energičnije, držimo tempo i pokrećemo nove snage, kako bismo postigli zajednički postavljen cilj.

Sada Vas molim da počnete sa svojim savjetovanjima u gremijima, te Vam želim mnogo uspjeha tokom pregovora. Moje Dame i gospodo, hvala Vam na pažnji.”